

Kulttuuriperintö-
kasvatuksen
seura

Vaikea kulttuuriperintö

Opetushallituksen rahoittama
Opettajien täydennyskoulutus
Erityisasiantuntija Julia Uusoksa
3.4.2025

Kulttuuriperintö- kasvatuksen seura

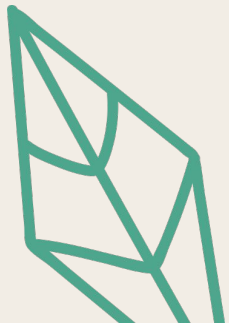
Polarisoituvassa maailmassa kaipaamme dialogitaitoja ja empatiaa! Vaikean perinnön koulutuksessa syvennytään vähemmistöjemme kokemuksiin, sensitiivisiin tapoihin opettaa sodasta ja rauhasta sekä pohditaan, miksi meillä ei ole yhteistä etiikkaa.

1200–1230 Johdatus vaikeaan kulttuuriperintöön

1230–1400 Vähemmistöjen näkökulmia ja empatiataitoja draamakasvatuksen kautta

1430–1515 Sodan ja rauhan keskus Muistin Mikko Siitonen

1515–1600 Opettaja, oppikirjailija, filosofian tohtori Eenariina Hämäläinen katsomuskasvatuksesta

Kulttuuriperintö ja valta

- Kulttuuriperintö edustaa aina tietoisia valintoja: muistamista ja unohtamista, sisällyttämistä tai ulkopuolelle jättämistä.
- Kuka saa päättää, mikä kulttuuriperintö säilyy ja mikä ei?
- Kulttuuriperinnön varjolla luodaan myyttejä.
- Kulttuuriperinnön varjolla rajoitetaan "meitä" ja toiseutetaan "muita".

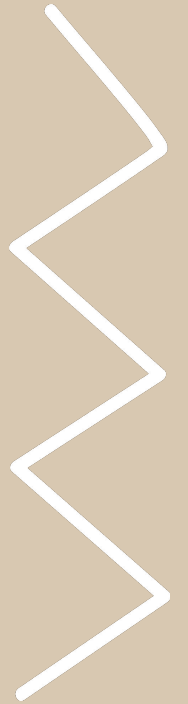
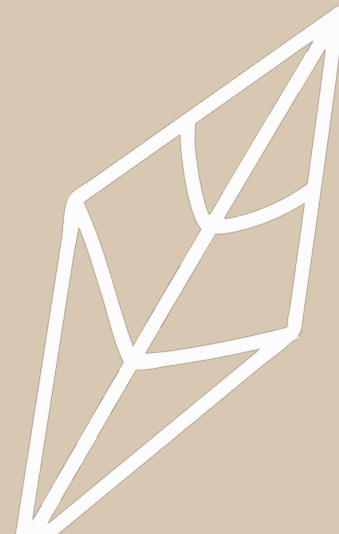

Vaikeista asioista ei saa vaieta!

Kupeka Ira Vihreälehto

Lähinnä joo se, että meidän pitää pystyä näistä puhumaan ja tarjota semmoinen tila, et puhutaan. Et ei mitään muka "kohteliasta vaikenemisen kulttuuria" vahingossa edistetä, eikä tarjota muillekaan siihen mallia.

9.01

Vaikea kulttuuriperintö

- Kulttuuriperintö ei ole vain ylpeydellä tai ilolla muistettavia asioita. Se voi herättää ikäviä tunteita tai negatiivisia mielikuvia.
- Vaikean kulttuuriperinnön läpikäyminen ja tunnustaminen kulttuuriperinnöksi on tärkeää.
- Vaikea kulttuuriperintö kansainvälisessä keskustelussa: esim. MeToo, Black Lives Matter, kolonialismi
- Vaikean kulttuuriperinnön esimerkkejä on aina helpompi antaa historiasta ja muualta maailmasta, koska vaikeaa kulttuuriperinnöstä tekee sen sopimattomuus omiin sen hetkisiin arvoihimme.
- Yhdelle vaikea on toiselle tärkeää.

Onko Suomessa jotain sellaista kulttuuriperintöä, jota itse pidät vaikeana?

Tyttöjen sukuelinten silpomista koskeva laki jämähti oikeusministeriöön ja aiheutti ison kiistan

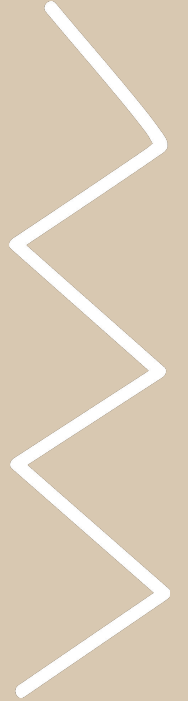
Ylen tietojen mukaan ministeriö vaati kahdelta virkamieheltä selvitystä siitä, ovatko he ylittäneet tehtävänannon.

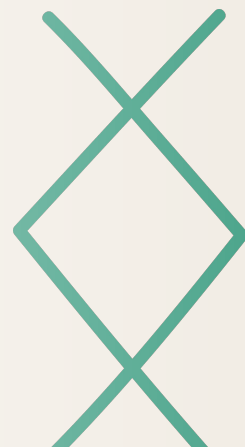
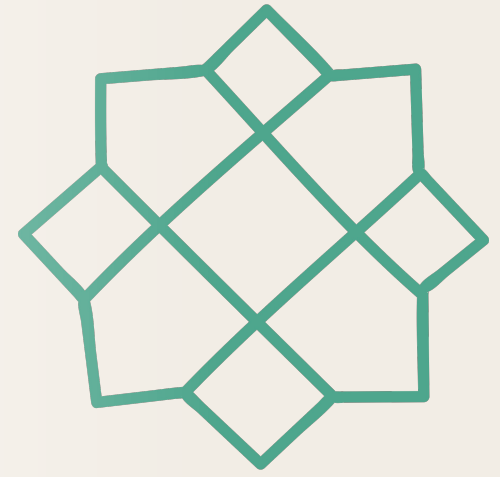
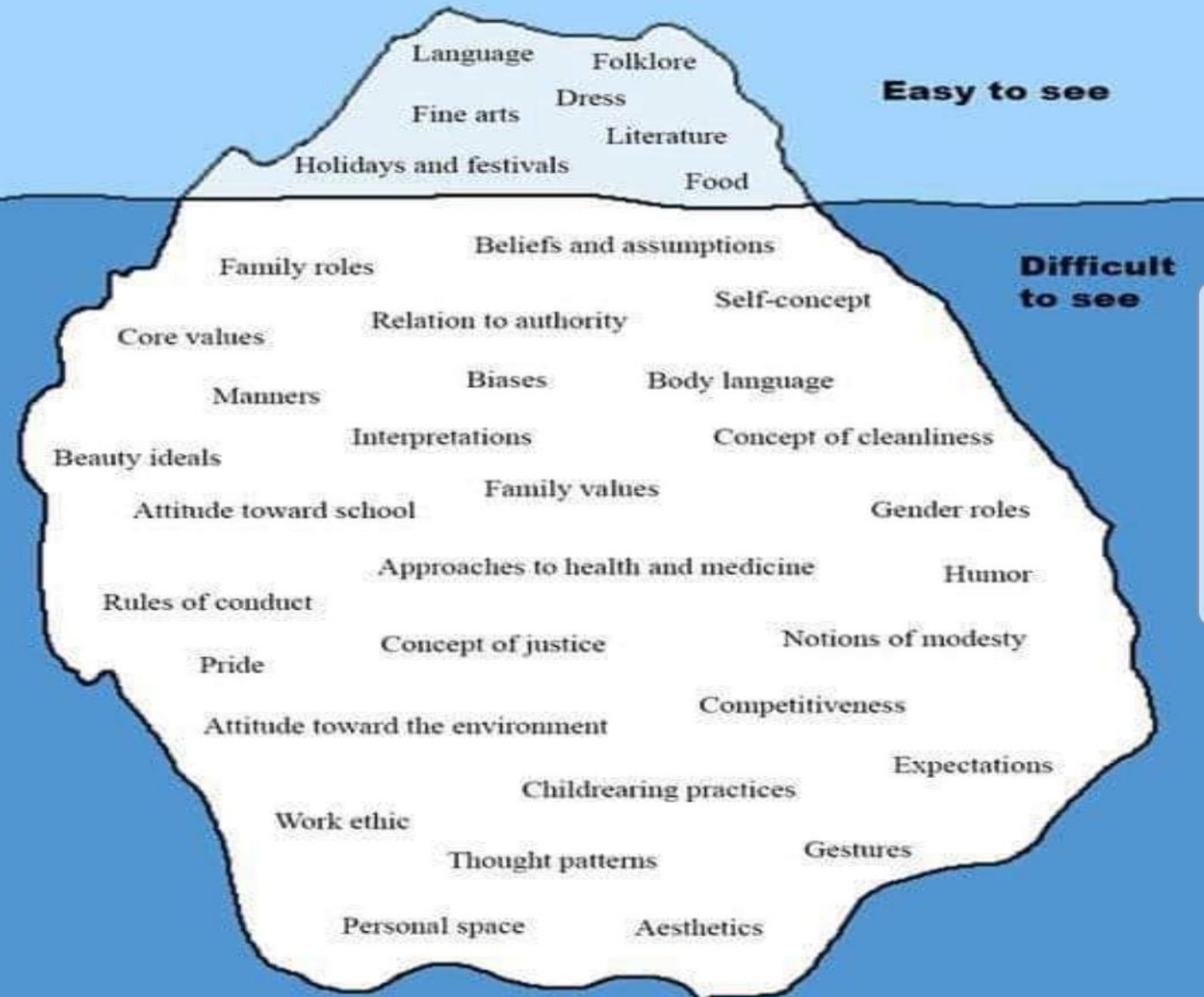
Sukuelinten silpomista tehdään yhä monissa maissa. Kuvassa pieni lapsi ja ympärileikkauksessa käytettäviä välineitä kuvattuna Malaysian pääkaupungissa Kuala Lumpurissa joulukuussa 2017. Kuva: Fazry Ismail / AOP

MARICA PAUKKERI, MARIA MANNER

9.2.2023 18:35

The Cultural Iceberg

Kulttuuriperintö-
kasvatuksen
seura

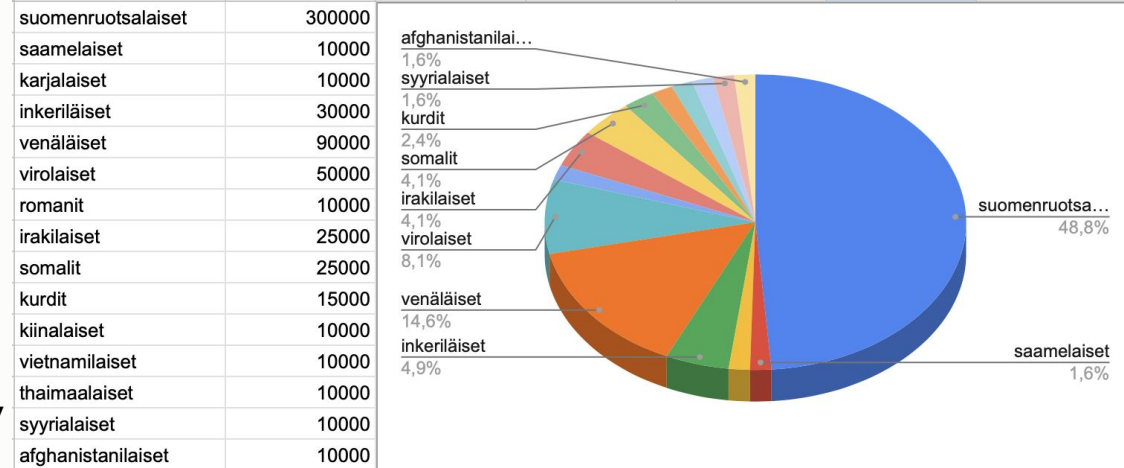
Suomen vähemmistöistä

Opetushallituksen rahoittama
Opettajien täydennyskoulutus
Erityisasiantuntija Julia Uusoksa
3.4.2025

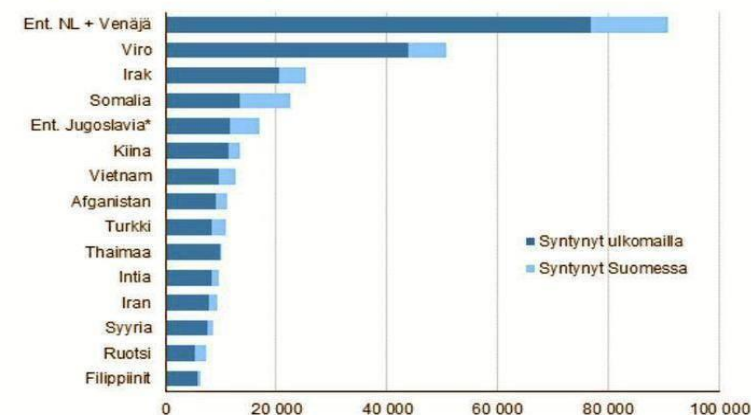

Vähemmistöt ja vaikea kulttuuriperintö

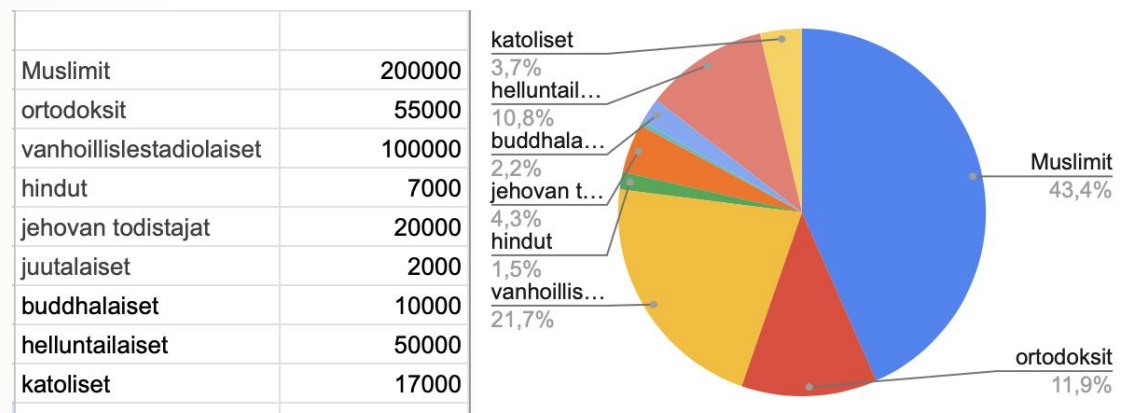
- Suomessa on monia erilaisia vähemmistöryhmiä: saamelaiset, romanit, suomenruotsalaiset, karjalaiset, maahanmuuttajavähemmistöt, uskonnolliset vähemmistöt, seksuaalivähemmistöt...
- Eri vähemmistöjen kokemukset EIVÄT vastaa toisiaan – jokaisella on omat taustansa, traumansa ja tarinansa.
- Yksittäisten vähemmistöjen “edustajien” kokemukset EIVÄT välttämättä vastaa noita kollektiivisia taustoja, traumoja ja tarinoita.
 - “Enemmistön edustajan” identiteetti ymmärretään helposti yksilöllisenä, “vähemmistön edustaja” puolestaan redusoituu stereotypioihin.
- Toisaalta ilman minkäänlaisia stereotypisointeja ymmärryksemme maailmasta murenee täysin.
- Joitain haasteita:
 - kielikysymykset
 - syryntä esim. koulussa tai työmarkkinoilla
 - oikeus ja **mahdollisuus** omaksi koetun kulttuurin harjoittamiseen

Suurimmat taustamaaryhmät väestössä 2020

*) Bosnia ja Hertsegovina, Entinen Serbia ja Montenegro, Kroatia, Montenegro, Pohjois-Makedonia, Serbia, Slovenia

Empatiaa vähemmistöjä kohtaan draamatyöskentelystä

Tehtäväpaketti (pdf)

Tämän oppimateriaalin avulla kehitetään ymmärrystä ja empatiaa Suomen eri vähemmistöjä kohtaan. Oppimateriaalipaketissa on eritelty ohjeet draamatyöskentelyyn alakoulussa, yläkoulussa ja toisella asteella sekä pitkät ja lyhyet tekstiversiot Suomen romaneista, saamelaisista, karjalaisista ja muslimeista. Tulosta oppilaillesi sopivat tekstiversiot ja tehkää ohjeiden avulla pieniä näytelmäkohtauksia sekä keskustelkaa tehtävästä heräävistä ajatuksista.

On erittäin tärkeää muistaa ja muistuttaa, että tarjotut tekstit ovat vain pieniä välähdyksiä, stereotypisointeja ja yleistyksiä kuvattujen vähemmistöjen piirteistä ja kokemuksista. On mahdotonta saada tiivistettyä vähemmistöihin liittyvää moninaisuutta lyhyisiin teksteihin, eikä yksikään teksti tässä kuvaa täysin kenenkään vähemmistöön kuuluvan identiteettiä tai kokemusta.

Kuuluu kategorioihin

Äidinkieli, Alakoulut, Artikkelit, Elämäkatsomustieto, Etusivunosto, Helmikuu, Historia, Huhtikuu, Kaikkiin kuukausiin sopiva aineisto, Moninaisuus, Paikallisuus, Perinteet ja sukupolvien vuorovaikutus, Uskonnot ja katsomukset, Uskonto, Yläkoulut ja lukiot, Ympäristöoppi

Julkaisija

Suomen
Kulttuuriperintökasvatuksen seura

Millaisia implisiittisiä suhtautumisia sinulla on?

- Hispanic IAT** *Hispanic American ('Hispanic American – European American' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize typical Hispanic names and typical European American names as well as positive and negative words.
- Jewish IAT** *Jewish ('Jewish People – Christian People' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize images culturally associated with Jewish people and Christian people as well as positive and negative words.
- Weapons IAT** *Weapons ('Weapons - Harmless Objects' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize White and Black faces as well as images of weapons and harmless objects.
- Race IAT** *Race ('Black - White' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize White and Black faces as well as positive and negative words.
- Gender-Science IAT** *Gender - Science.* In this IAT, you will be asked to categorize male-associated words and female-associated words as well as words associated with liberal arts and science.
- Skin-tone IAT** *Skin-tone ('Light Skin - Dark Skin' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize light-skinned faces and dark-skinned faces as well as positive and negative words.
- Asian IAT** *Asian American ('Asian - European American' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize White and Asian-American faces as well as positive and negative words.
- Sexuality IAT** *Sexuality ('Gay - Straight' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize words and symbols representing gay and straight people as well as positive and negative words.
- Gender-Career IAT** *Gender - Career.* In this IAT, you will be asked to categorize typical male names and typical female names as well as words associated with career and family.
- Asian-Foreign IAT** *Asian American ('Asian - European American' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize White and Asian-American faces as well as images of places that are either American or Foreign in origin.
- Transgender IAT** *Transgender ('Transgender People - Cisgender People' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize photos of transgender celebrities and photos of cisgender celebrities as well as positive and negative words.
- Religion IAT** *Religion ('Religions' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize images or words culturally associated with Jewish people, Christian people and Muslim people as well as positive and negative words.
- Age IAT** *Age ('Young - Old' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize older and younger faces as well as positive and negative words.
- Weight IAT** *Weight ('Fat - Thin' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize silhouettes of people who are fat and people who are thin as well as positive and negative words.
- Disability IAT** *Disability ('Physically Disabled – Physically Able' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize figures representing physically disabled people and physically able people as well as positive and negative words.
- Arab-Muslim IAT** *Arab-Muslim ('Arab Muslim - Other People' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize names that likely belong to Arab-Muslims and names that likely belong to other nationalities or religions as well as positive and negative words.
- Presidents IAT** *Presidents ('Presidential Popularity' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize photos of Donald Trump and one or more previous presidents as well as positive and negative words.
- Native IAT** *Native American ('Native - White American' IAT).* In this IAT, you will be asked to categorize last names that likely belong to Native Americans and last names that likely belong to White Americans as well as positive and negative words.

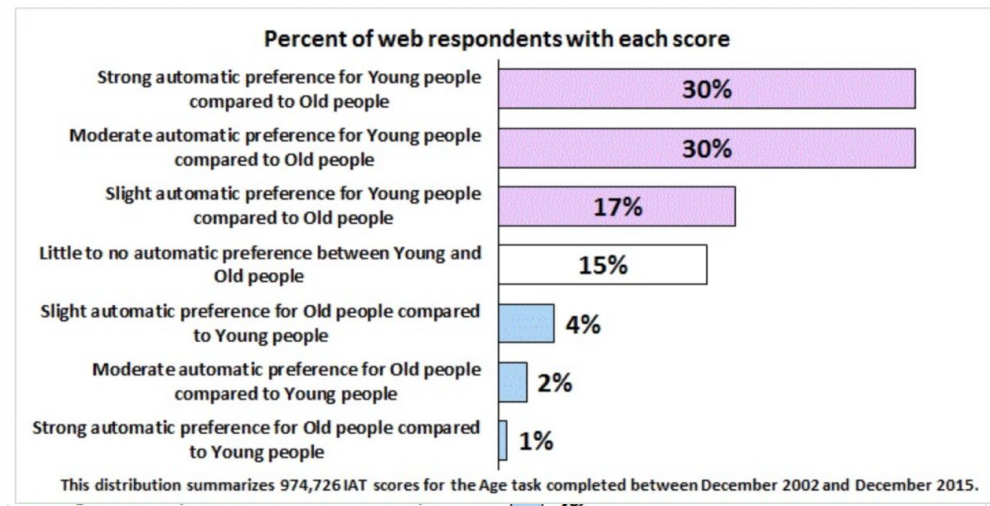
During the Implicit Association Test (IAT) you just completed:
Your responses suggested no automatic preference between Old people and Young people.

Disclaimer: These IAT results are provided for educational purposes only. The results may fluctuate and should not be used to make important decisions. The results are influenced by variables related to the test (e.g., the words or images used to represent categories) and the person (e.g., being tired, what you were thinking about before the IAT).

How does the IAT work?

The IAT measures associations between concepts (e.g., Young people and Old people) and evaluations (e.g., Good, Bad). People are quicker to respond when items that are more closely related in their mind share the same button. For example, an implicit preference for Young people relative to Old people means that you are faster to sort words when 'Young people' and 'Good' share a button relative to when 'Old people' and 'Good' share a button.

Studies that summarize data across many people find that the IAT predicts discrimination in hiring, education, healthcare, and law enforcement. However, taking an IAT once (like you just did) is not likely to predict your future behavior well.

Järjestämme lukuvuonna 2024–2025 osallistujille maksuttomia Opetushallituksen rahoittamia etäkoulutuksia klo 12–16 teemoilla:

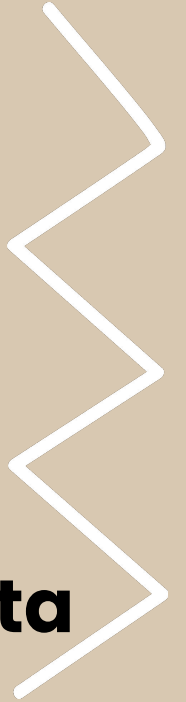
to 28.11. Elävä perintö
ma 3.2. Aineellinen perintö
ti 4.3. Digitaalinen perintö
to 3.4. Vaikea perintö
ti 6.5. Kulttuuriympäristöt

Mikäli olet kiinnostunut osallistumaan, tutustu tarkemmin ohjelmaan ja ilmoittaudu QR-koodista

**Hae oppimateriaaleja meidän
kulttuurinvuosikello.fi-palvelusta**

Kulttuuriperintö-
kasvatuksen
seura

KIITOS!

Julia Uusoksa

kulttuuriperintokasvatus.fi